

RAPPORT

Privata psykologers syn på den psykiska ohälsan, 2009

INLEDNING

Bakgrund

2004 genomförde Temo för Psykologförbundets räkning en undersökning bland förbundets medlemmar med privat verksamhet. Syftet med undersökningen var att ge en bild av hur arbetssituationen och under vilka villkor dessa medlemmar arbetar. Den här undersökningen är delvis en uppföljning av den. Den här undersökningen handlar också om att kartlägga de privata psykologernas kapacitet att ta emot ytterligare patienter.

Undersökningen genomfördes av förbundet under tre veckor i mars och april 2009 i form av en webbenkät. Enkäten skickades ut till de medlemmar som angett en e-postadress i förbundets register. 63 % har besvarat enkäten (568 av 898 st). Undersökningen 2004 riktade sig till samma målgrupp och då var det 402 respondenter som intervjuades via telefon.

Sammanlagt finns det ca 1300 psykologer som anmält till förbundet att de bedriver egen verksamhet. Uppskattningsvis finns det i Sverige totalt ca 2000 psykologer som bedriver egen verksamhet.

Syfte

Syftet är att ta reda på hur de privata psykologernas verksamhet ser ut samt hur de upplever den psykiska ohälsan i samhället och om de har kapacitet att ta emot fler patienter.

Ansvarig för undersökningen är Mahlin Olsson, utredare på Psykologförbundet.

RESULTAT

Psykologverksamheterna

Psykologernas verksamhet delas in i tre kategorier. Det är *heltidsföretagare*, som enbart bedriver egen verksamhet (46 %), *anställda med bisyssla*, som har huvudsaklig sysselsättning som anställd men har också eget företag (47 %) och tredje gruppen är *företagare med bisyssla*, de har huvudsaklig sysselsättning som företagare med egen verksamhet men har också anställning (7 %).

97 % av de som besvarat enkäten är legitimerade psykologer. 65 % har uppgett att de också är legitimerade psykoterapeuter och 33 % innehar psykologförbundets specialistbevis¹.

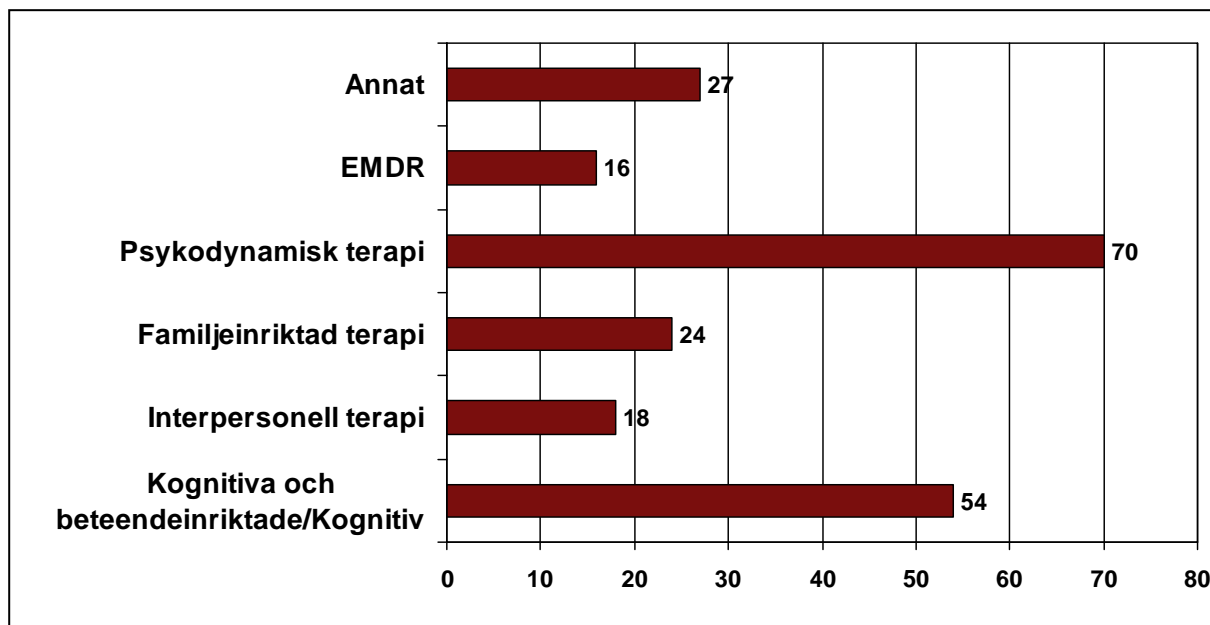
93 % är enmansföretagare. De sju procent som har anställda har i snitt 2,6 personer anställda som arbetar med patientarbete.

Patientarbetet

Nio av tio av de tillfrågade arbetar med patientarbete, enskilt eller i grupp.

Exempel på de mest förekommande behandlingsmetoder psykologerna tillämpar är psykodynamisk psykoterapi som 70 % angett att de tillämpar, kognitiva och beteendeinriktade/kognitiva metoder anger 54 %, familjeinriktad terapi 24 %, interpersonell terapi 18 % och EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing) 16 %. 27 % har angett att de tillämpar andra metoder.

¹ Specialistutbildningen är en av Psykologförbundet anordnad utbildning. Specialistutbildningar finns inom tre områden: arbetslivets psykologi, klinisk psykologi eller pedagogisk psykologi. Läs mer på www.psykologforbundet.se

31 % har angett att de har färre än 10 patienter på ett år, 19 % har mellan 11 och 20 stycken patienter, 26 % har mellan 21-40 och 10 % har mellan 41-60 patienter. Det är 15 % som har fler än 61 patienter per år. Av dessa har 7 % fler än 90 patienter på ett år.

Mycket försiktigt räknat har psykologerna tillsammans i undersökningen ca 14 000 patienter på ett år. Om vi multiplicerar med psykologer utanför undersökningen skulle det motsvara ungefär 56 000 patienter (om vi antar att det är 2000 psykologer som har patienter)

Vem betalar

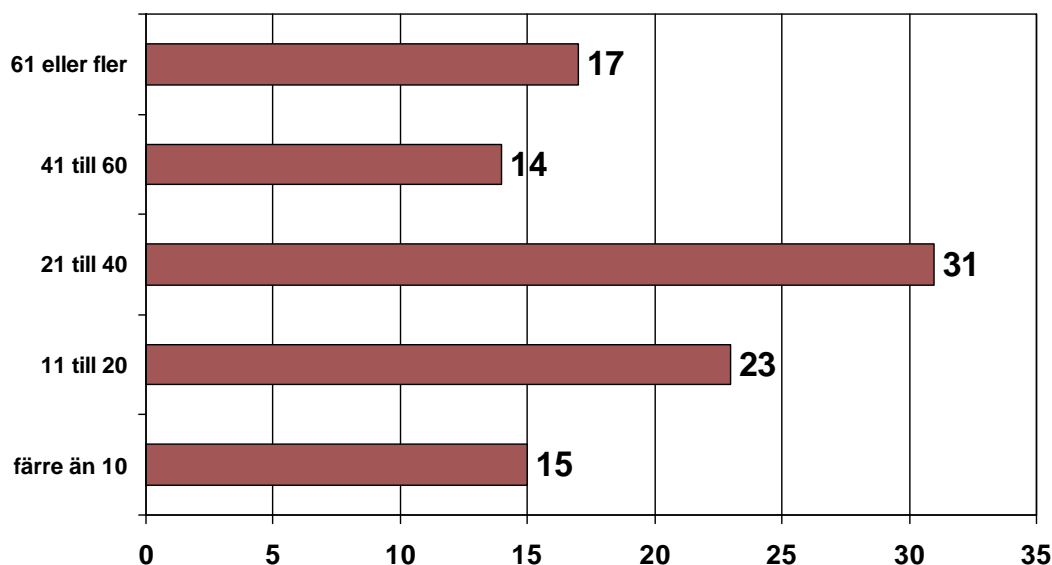
Av dem som arbetar med patientarbete (89 %) har 14 % vårdavtal med psykiatri och 8 % med primärvården. 26 % har avtal med andra.

Vilka som står för notan för psykologbesöken ser lite olika ut. I de fall man inte har vårdavtal är det vanligast att patienterna själva betalar för psykologbesöken. 86 % av psykologerna anger att patienterna själva betalar. Förutom att patienterna själva betalar i så hög utsträckning så är det också arbetsgivare som betalar för besöken, vilket 61 % av psykologerna angett. Även försäkringsbolag står för kostnaden (49%) och 40 % anger att det är landstingen som står för kostnaden. Om slår ihop alla som betalar visar det sig att endast var femte patient betalas av landstingen.

Tillgång.....

Nästan åtta av tio psykologer anger att de skulle kunna ta emot något fler eller betydligt fler patienter än vad de idag har. Försiktigt räknat har psykologerna i undersökningen kapacitet att ta emot ytterligare 11 000 patienter på ett år. Beräknat på 2000 psykologer skulle det innebära att psykologerna kan ta emot ytterligare ca 44 000 patienter på ett år.

Hur många patienter kan man ytterligare ta per år?

.....och efterfrågan

6 av 10 psykologer uppger att behovet av psykologisk behandling har ökat något eller ökat mycket under det senaste året.

88 % anger också att de ibland eller ofta händer att de kommer i kontakt med personer som har tydligt behov psykologisk behandling men som själva inte kan betala den. Det är ingen större skillnad från 2004 då det var det 84 % som angav detta.

Mycket försiktigt räknat betyder det att psykologerna i undersökningen har tackat nej till ca 5000 patienter. Om alla psykologer i snitt tackar nej till 10 personer var motsvarar det ca 20 000 patienter!

SLUTSATSER

Psykologerna upplever i lika hög grad som 2004 att den psykiska ohälsan har ökat. Dessutom anger nästan nio av tio av psykologerna att de måste tacka nej till personer som har ett tydligt behov av hjälp men inte har råd. Det är uppenbart att plånboken styr om man kan träffa en psykolog eller inte och att patienter stängs ute.

Det är vanligast att patienten själv står för psykologbehandlingen. Endast var femte patient betalas av landstingen. Även försäkringsbolag och arbetsgivare står för kostnaden.

Psykologerna har kapacitet att ta emot ytterligare patienter, försiktigt räknat ca 44 000 fler patienter på ett år. Alltså både de som man tackade nej till plus ytterligare patienter.